

„Vigyétek világgá ezt a zenét!”

A Lavotta János Kamarazenekar hat hangversenye a Kárpát-medencében

Kazinczy Ferenc születésének 260., valamint Lavotta János halálának közelgő 200. évfordulója cselekvésre indította a harmadik évtizedében járó Lavotta János Kamarazenekart. Dobos László, a Kossuth-díjas felvidéki író, lelkesültségében még 1994-ben, Pozsonyban mondta volt az együttes művészeti vezetőjének: „Vigyétek világgá ezt a zenét!” Ő akkor a verbunkos-szerző, hegedűvirtuóz, az első színházi karmester, házitanító Lavotta János verbunkosait hallgatta meg a kamarazenekar előadásában a koronázó város klarisszák templomában.

Dobos Lászlónak, a Lavotta János Kamarazenekar küldetését is meghatározó, baráti, kedves felszólításának a reformkori muzsika népszerűsítésére az együttes számára csak egyféle értelmezése lehet: a mi világunk itt van a Kárpát-medencében, a Felvidéken, Kárpátalján, Erdélyben, Délvidéken, s Őrvidéken, ott, ahol a magyar irodalom ötágú sípjával együtt szólnak a magyar zene trianoni sípjai is. Nagyszombattól Galántán, Királyhelmeceken, Ungváron, Munkácson, Szatmárnémetiin át Nagyvárolyig a kamarazenekar előadásában az elmúlt évtizedekben már felcsendültek a neves verbunkos-szerzők művei. Az együttes ezúttal a széphalmi Mester, valamint a magyar Orpheus 2020-ban esedékes jubileuma jegyében szervezte meg turnéját a Partiumban, valamint Kárpátalján.

Meleg Vilmos Tibor

Nagyvárad

A Nagyváradai Filharmónia épülete 2003 óta otthona a filharmónia kórusának, szimfonikus zenekarának Szent László városában, – elhanyagolt külső állapotában is – a magyar épített örökség egyik éke, belső terei azonban már méltóak egy nagy zenei hagyománnyal rendelkező város hangversenyterméhez. *Meleg Vilmos Tibor*, a neves színművész 2017-ben kapta vezérigazgatói kinevezését a Filharmónia élére, s az ő meghívására érkezett a Lavotta János Kamarazenekar, hogy az elnevezésében is sokat mondó Enescu-Bartók Teremben a 18-19. század fordulójának-, valamint a reformkor verbunkos zenei világát megidézze. George Enescu és Bartók Béla, a múlt század két óriása jól megférnek egymás mellett, népük zenéje által ihletett műveikben az együtt élő népek

testvériségének követendő példáját hirdetik. Nagyváradon járva eszünkbe kell jusson az is, hogy Lavotta és Bihari születésének idején a művészetpártolásáról híressé vált báró Patachich Ádám püspök – nem mellesleg a neobarokk stílusú Püspöki Palota építtetője – egy fiatal zenészt hívott Váradra, Johann Michael Haydnt (1737-1806), Joseph Haydn öccsét, hogy a püspöki zenekart irányítsa és a zenei életet megszervezze. Michael Haydn 1760-1762 között tevékenykedett, őt 1764-től 1769-ig Karl Ditters von Dittersdorf (1739-1799) követte a prágai és bécsi muzsikusokból álló 34 tagú püspöki zenekar élén.

Enescu - Bartók terem pódiumán

A korabeli zenei élet nem csak a püspöki udvari egyházi zenét foglalta magában, de világi előadásokat is, koncerteket, színpadi és operaelőadásokat egyaránt. Mária Terézia, megelégtelve a vidéki város túlságosan fényűző, a püspöki székhelyhez nem méltó, kissé kicsapongónak tartott zenei életét, feloszlatta a zenekart, Patachich püspököt pedig áthelyeztette. Így ért véget a mindössze alig egy évtizeden át

tartó, a kor Európájában egyedinek mondható virágzó, pezsgő váradi zenei élet. A báró Wesselényi Miklós által fenntartott, Kolozsváron működő Erdély Nemes Magyar Jádszó Társaság, amikor a társulat nyári tájolóson vett részt Marosvásárhelyen, Zsibón, Nagyváradon, Debrecenben, Szegeden, így karmestereként 1802 és 1804 között Lavotta János is megfordult a Kőrös parti városban. Ilyen és ehhez hasonló gondolatok jártak a művészeti vezető fejében, amikor a Lavotta János Kamarazenekar színpadra lépését felkonferálta. A mindenkori műsorvezetőnek hasonló esetben mindig a bőség zavarával kell megküzdenie, hiszen ismeretlen együttesről, kevésbé ismert szerzőkről, valamint a nemzetté válás folyamatában hangsúlyos szerepet játszó verbunkos zenei stílusról tájékoztatja a hallgatókat. Azonban az igazi kihívás a Lavottához hasonló státuszú együttesek számára, amikor nagyvárosban vendégszerepelnek, és nincs különbség abban, hogy a fellépés Miskolcon, Kassán, Debrecenben, vagy Nagyváradon történik. A filharmónia vezérigazgatója előzetesen tájékoztatott a közönségszervezés nehézségeiről s negatív példaként a Kaláka-együttest említette, akik a kevés nézőszám ellenére is megtartották előadásukat. Ráadásul a megyei jogú város csupán egynegyede magyar ajkú, akik az ehhez hasonló tematikus előadásokon hallgatóként egyáltalán szóba jöhetnek. Fesztivál idején pedig a zsúfolt programok egyáltalán nem kedveznek az ismeretlenségből érkező együtteseknek. Azonban ilyenkor mindig történik valami váratlan, ami a csalódottság miatti érzést felül írja. A szívélyes fogadtatás, – a pohárköszöntő idejére színésszé előlépett igazgató úr egy-egy Váradról szóló Horváth István és Juhász Gyula verssel köszönte meg az együttes fellépését – Dénes Lászlónak, a megyei lap szerkesztőjének jelenléte, valamint a Debrecenből érkezett művészbarátok érdeklődése ilyen feledtető pillanat volt. A koronát az estre a hangverseny végén az a színpadra lépő idős hölgy tett fel, aki könnyeivel küszködve mondott köszönetet azért, hogy a Lavotta János Kamarazenekar verbunkos hangversenyével a magyarság-, valamint az összetartozás érzését erősítette benne.

Nagyszalonta

Ady és a Holnap városát elhagyva az Erdély kapujának szerepét – Nagyvárad mellett – évszázadokon betöltő Nagyszalonta elsősorban szellemi, kulturális életéről lett „nevezetes város”. Az Arany János Művelődési Egyesület a magyar vers és nyelv legnagyobb mesterének emlékét, halálának évfordulójának idején az Arany Napok programsorozatával évről évre híven őrzi. *Patócs Júlia*, az egyesület fáradhatatlan mindenese hasznosnak vélte, ha a Lavotta János

Arany János emléktáblája előtt Patócs Júliával

Nagyszalonta neves költő, író, csillagász, szobrász szülöttének – Sinka István, Zilahy Lajos, Kulin György, Kiss István – emlékét idézik. A bicentenáriumra megújult Arany Emlékmúzeum a Csonkatoronyban korszerű, interaktív kiállításon mutatja be a valaha élt leggazdagabb magyar szókincessel rendelkező költő életpályáját. Az egykor a reformátusok promenádjaként emlegetett téren, Arany János ülőszobra mellett elhaladva a törökidő után háromszáz hajdúvitéz betelepítésével városalapítótá lett Bocskai

Lavotta János Kamarazenekar

Dombóvári Zsolt

István emlékműve, valamint a teret uraló Kossuth-szobor – amely az egyetlen, amely a romániai kommunista diktatúra idején is a helyén maradhatott – látványa tárul a sétáló szemé elé. S ha van füle a hallásra, a református templom tornyából minden egész órában Kossuth-nóta hallszik: Éljen a magyar szabadság, éljen a haza! De volt olyan alkalom is, amikor a toronyóra a Serkenj fel kegyes nép kezdetű népdalt¹ játszotta. Költőink közül számosan nemcsak szoros érzelmi kapcsolatot ápoltak általában a zenével, de a dallamoknak maguk is gyűjtői voltak. Csokonai Vitéz Mihály, Kazinczy Ferenc, Tompa Mihály és mások mellett 1874-ben a zongorán, valamint gitáron játszó Arany János is összeállította a maga dalgyűjteményét². A Lavotta János Kamarazenekar verbunkos-estjének helyszínén, a Zilahy Lajos Művelődési Ház szép számú közönsége lelkesen hallgatta a kismesterek – Lavotta János, Csermák Antal, Bihari János, Kossovits József, Rózsavölgyi Márk

¹ Kodály Zoltán 1916-ban gyűjtötte Nagyszalontán

² Arany János népdalgyűjteménye, közzéteszi Kodály Zoltán – Gyulai Ágost, Akadémiai, Budapest, 1952

– egy-egy lassú magyarját, verbunktáncát, csárdását, továbbá *Dombóvári János Imre* fuvolaszólójával Doppler Ferenc Magyar fantáziáját (op.26), valamint Popper Dávid csellóra írt Magyar rapszodiáját (op.68), *Dombóvári Zsolt* közreműködésével.³

A ráadással végződött jó hangulatú est után a hallgatók érdeklődése, szeretete abban is megnyilvánult, hogy akadt olyan néző, aki az előző napi nagyváradi koncertet lekéste s jött át Nagyszalontára, majd pedig már a karácsonyi ajándékozásra is gondolva, többet magával az

Dombóvári János Imre

együttes Magyar Verbunkos Zene-sorozatának lemezeiből vásárolt hozzátartozóinak... A búcsúvacsorán Patócs Júlia a kamarazenekar művészeti vezetőjének a bicentenárium évében megjelent Arany Szalontája, Szalonta Aranya⁴ című gyönyörű albummal köszönte meg az együttes vendégszereplését.

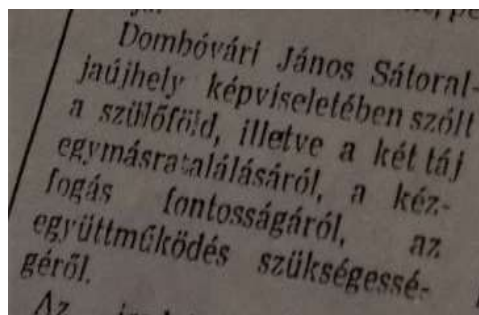

Balácsi József polgármester

Érsemjén – Széphalom

A szülőföld, csakúgy, mint a széphalmi Magyar Nyelv Múzeuma Kazinczy Ferenc születése 260. évfordulójáról való méltó megemlékezésre készült, amikor a Lavotta János Kamarazenekar partiumi turnéjának harmadik állomására, Érsemjénbe megérkezett. *Balácsi József*, az érmelléki község polgármestere szívélyesen fogadta az együttest, s amelynek tagjait az aranyló októberi napsütésben múzeumi sétára invitált. Érsemjén három neves szülöttjét

bemutató kiállításon *Csorba Teréz* pedagógus-helytörténész vezette végig a Zemplénből érkezett vendégeket. Előljáróban szükséges megjegyezni, hogy e sorok írója 1991-ben járt már Érsemjénben. Kazinczy Ferenc halálának 170. évfordulója évében a sátoraljaújhelyi önkormányzat művelődési bizottsága elnökeként vezette azt a küldöttséget, amelynek Dr.Hógye István levéltár-igazgató, valamint Fehér József múzeumigazgató voltak tagjai. A nyelvújító, irodalmi életet szervező költőnek emléket állító szobában a kiállított tablón, valamint tárlóban meglepődve fedezte fel a látogatásról szóló dokumentumokat.

Tudósítás 1991-ből

³ A hangversenyről a Bihari Napló tudósított

⁴ Arany Szalontája, Szalonta Aranya. MÉRY RATIO 2017

A következő szobában Dr. Csiha Kálmán református püspök egyházi ruhái, kegytárgyai, kitüntetései láthatók.

A harmadik szoba a grófi származású, egykori huszárcapitányból neves nótaszerzővé lett Fráter Lóránd munkásságát tárja a látogató elé.

Ki ne ismerné a Kraszna Horka büszke vára, az Oda van a virágos nyár, s Ott, ahol a Maros vize messzi földön kanyarog kezdetű dalait?! Érsemjén neves fiainak emlékét monumentális köztéri szobrok is őrzik. Mindenesetre a "hely szelleme" a kamarazenekar tagjainak a koraesti hangverseny előtt kellő feltöltődéssel szolgált.

Kazinczy Ferenc emléktáblájánál

Gróf Fráter Lóránd szobra

Az elsősorban mezőgazdasági munkából élő érsemjéniek is ráérezhettek a verbunkos muzsika különlegességére, amely körülményre igazán illik Kazinczy közel 200 évvel korábbi erdélyi utazásának Nagyszeben tapasztalt zenei élménye, amelyről a következőt írja az Erdélyi levelekben: „ (...) *muzsikusok gyönyörködteték füleinket a mi Lavottánk darabjaival, melyek szívet ragadnak, s a hajdani kor kedves darabjával, mely szívet nem kevésbé ragad, ahol talál, bár nem oly tanult.*”⁵ Nos, elmondhatjuk, hogy a kamarazenekar előadása a Fráter Lóránd Kultúrházban valóban forró hangulatot teremtett. Az a figyelem, amely a zenetörténeti ismertetés során a műsorvezető felé irányult, a verbunkos darabok hatására a hallgatóság körében őszinte lelkesedéssel kifejezett vastapsban nyilvánult meg. A közönség szeretetét a kamarazenekar két ráadással hálálta meg.

A Magyar Nyelv Múzeuma Kazinczy Ferenc születésnapján emlékezett a széphalmi Mesterre. Nyíri Péter igazgató úr részéről a verbunkos hangversenyre történő felkérés tartalmazta azt az elvárást, hogy olyan művek szólaljanak meg, amelyeket a zeneileg is igen tájékozott Kazinczy elvben maga is hallhatott. Lavotta több verbunkosa mellett a Lavotta János Kamarazenekar a kortárs Csermák, Kossovits, Bihari, Rózsavölgyi darabjait játszotta.

Nyíri Péter

⁵ Kazinczy Ferenc: Erdélyi levelek. Szerk. Kováts Dániel. Eötvös József Kiadó, Bp., 2008. 86.o

Beregszász

A kamarazenekar turnéja a „Lavotta János 200” jegyében Kárpátalján kettős feladattal folytatódott: Beregszászban a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSz) meghívásaként, Munkácson pedig az idei Szent Márton Zenei Fesztivál résztvevőjeként

Esztergom teremben

vendégeskedett az együttes. Beregszász már az Árpád-kor előtt lakott település volt, a Rákóczi-szabadságharc bölcsője, napjainkban pedig a kárpátaljai magyarság kulturális központja. A hajdan volt vármegyeszékhely számos hírességet adott a magyar kultúrának, közöttük is elsősorban színművészeket, mint Fedák Sári, Beregszászi Olga, Vidnyánszky Attila. A határon való átjutást nagymértékben segítette a

Beregszászi Magyar Konzulátus, munkatársai pedig szívélyes házigazdái voltak a kamarazenekar verbunkos-estjének a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán, az egykori Magyar Királyi Törvényház gyönyörűen felújított épület-együttesében. A rendezvényt megtisztelte jelenlétével Ungvárról *dr. Brenzovics László*, a KMKSZ elnöke, *Beke Mihály András* beregszászi magyar első beosztott konzul, a fellépés megszervezésével megbízott *Molnár László*, *Fring Erzsébet*, a KMKSZ Beregszászi Alapszervezetének elnökségi tagja, valamint a Kodály Zoltán Művészeti Iskola tanárai, növendékei, élükön Bobály István igazgatóval. Az újbor és a libator fesztivál jegyében az Esztergom teremben megrendezett hangversenyen kedves és figyelmes köszöntők után a verbunkos kismestereinek darabjai, valamint Doppler Ferenc Magyar fantázia című zeneműve –

Dr. Brenzovics László, Molnár László, Beke Mihály társágában

rAADást provokáló – sikert aratott Beregszászban is.⁶ Dr. Brenzovics László elnök úr a konzulátusi fogadáson elmondott pohárköszöntőjében sok sikert kívánt a kamarazenekarnak a Magyar Örökség Díj mielőbbi elnyeréséhez, amely elismerésre a Lavotta János Kamarazenekar a verbunkos zenét ápoló, népszerűsítő három évtizedes tevékenységével igazán rászolgált.

---

⁶ A hangversenyről a Kárpátalja online-kiadása közölt részletes tudósítást

Munkács

A Lavotta János Kamarazenekar munkácsi fellépésének gazdag előtörténete van. A sátorlajújhelyi együttes a Kárpát-medence azon pontján székel, ahonnan Miskolc, Nyíregyháza, a felvidéki Kassa, Nagymihály, valamint a kárpátaljai Ungvár és Munkács egyaránt 90-100 km távolságra van. Ez a földrajzi elhelyezkedés az együttes közel három évtizedes fennállása alatt folyamatosan hatással volt összetételére, szakmai munkájára.

A millennium évében elsősorban a Mosonyi-művek – Hódolat Kazinczy Ferenc szellemének, Tisztulás ünnepe az Ungnál 886. esztendőben – CD-felvételéhez nagy létszámú vonós apparátusra volt szükség. Korolenkó Ilona hegedűművész-karmester, ebben az időben az ungvári Melódiák együttesének művészeti vezetője jött muzsikus társaival segíteni, akikhez baráti kapcsolatok révén felvidéki hegedűsök is társultak. Az egyszeri együttműködésből napjainkig tartó, sikeres közös együttzenélés valósult meg, amelynek a kamarazenekar koncertjeinek hallgatósága örülhet a legjobban. A kárpátaljai zenei kapcsolat zeneszerzőkre,

kórusokra egyaránt kiterjed. Sátorlajújhelyben volt már szerzői estje, Márton Istvánnak⁷, Zádor Dezsőnek⁸ és vendégszerepelt az Európa szerte ismert, Szakács Emil vezette Akadémiai Cantus Kórus. Legutóbb szeptemberben pedig Munkács Város Kórusát (művészeti vezető: Járószláv Bilicsko) látta vendégül a kamarazenekar. A közös munka eredményeként Korolenkó Ilona vezényletével Márton István miséje⁹ hangzott el a pálos-piarista templomban. Kárpátalján mindig is méltó módon értékelték a művészeket, tudósokat, az értelmiség kiváló képviselőit, az általuk létre hozott épített örökséget, a kulturális értékeket, hagyományokat generációról generációra gondosan megőrizték.

Munkács Város Kórusa a piarista templomban

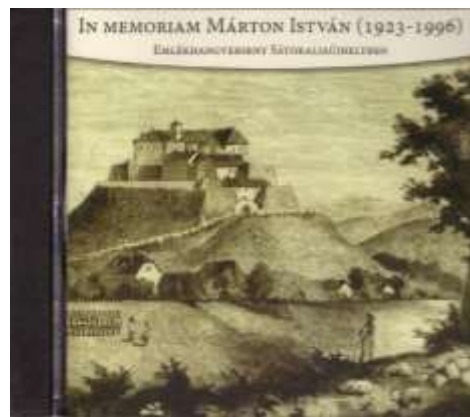
⁷In memoriam Márton István címmel a NKA támogatásával megjelent (2019) CD-én válogatás hallható a szerző műveiből

⁸Zádor Dezső (1912–1985) zeneszerző, zongoraművész, pedagógus, néprajzkutató, az Ungvári Zenei Konzervatórium első igazgatója, a Kárpátaljai Filharmonia művészeti vezetője, az Ungvári Szimfonikus Zenekar karnagya. Zádor Dezső Lembergbe történő költözését követően a Mikola Liszenko nevet viselő Állami Zeneakadémián zongora és zeneszerzői szakprofesszoraként tevékenykedett, valamint sikeresen vezette a Lembergi Zeneszerzők Egyesületét.

⁹Márton István (1923-1996) – aki anyai ágon Fr. Schubert távoli rokonságával is büszkélkedhet – a kárpátaljai Zsófiafalván (munkácsi járás) született, művészetkedvelő, zeneértő pedagóguscsaládban, s zenei tehetsége már gyerekkorában megmutatkozott, több hangszeren, így tangóharmonikán, klarinéton, csellón, brácsán játszott, saját improvizációkat írt zongorára. A falusi iskola elvégzése után Munkácson folytatta tanulmányait, először a magyar tannyelvű iskolában, majd a Pedagógiai Szemináriumban, ahol kántor édesapja nagy figyelmet fordított fia zenei és énektudásának fejlesztésére. Márton István első zeneszerzés tanára a fent említett Zádor Dezső volt. Hiányosnak érzett tudását önképzéssel igyekezett pótolni, hangversenyekre járt, kurzusokat hallgatott Budapesten. Egy szerencsés napon sikerült megmutatnia kórus miniatűrjeit Kodály Zoltánnak. Miután a Mestertől biztatást kapott, az volt a szándéka, hogy felkészül a Liszt Ferenc Zeneakadémia Teológiai Karának felvételi vizsgáira, s ahol majd egyházi zenét tanulmányozhat. A háború azonban ilyen irányú terveit keresztül húzta, s Márton István szülőföldjén maradt. A tanári pályáját a munkácsi zeneiskolában kezdte, – ma Márton István nevét viseli az intézmény – majd zongorán szerzett diplomája után az ungvári Zádor Dezső Zeneművészeti Szakközépiskolában folytatta. A sokoldalú zeneművész, zeneszerző, zongorista, pedagógus évtizedeken át Kárpátalja szerte a zenei élet lankadatlan szorgalmú szervezője, alakítója.

Közülük is egyre határozottabban kirajzolódik és jelentőssé válik két hivatásos zenész, zeneszerző, két barát – hivatalosan tanár és tanítványa – Zádor Dezső és Marton István alakja. Mindketten sokoldalú zenészek, nevüket jól ismerik Ukrajnában és az ország határain kívül. Tanítványaik koruk büszkeségei lettek. Az említett művészek sokszínű alkotói öröksége Kárpátalja hivatásos zenei kultúrája továbbfejlődésének alapját képezi. Márton István műveinek, feldolgozásainak száma meghaladja a négyszázat, azonban rendszerezése mind máig elmaradt. Halála után özvegye arról sópánkodott: *„nem értem, hova tűnhettek a kották... Elcipelik... Vissza senki nem hoz semmit...”*

Bőséges zeneszerzői termésének egy-egy csúcsát jelenti az orgonára és kamarazeneikarra írt Passacaglia c. oratórium, a háromtétéles hegedűversenye, továbbá a Manajló Fedor festőművész emlékére írt Kárpáti rapszódia c. műve, valamint intim, bensőséges hangvétellű Kantátája. Az egyházi zene iránti érdeklődését olyan művek reprezentálják, mint a Karácsonyi-, valamint Pastoral misék, továbbá a lemezen is hallható Ave Maria, Tantum ergo, Sanctus-Benedictus, Agnus Dei kompozíciók. A CD-én szereplő világi darabok, mint a vallomásos Románc, a Bartók-ihletésű Népdalszvit, a karakteres Verbunkos, valamint az idillikus Esti dal valószínűleg Márton alkalmi szerzeményei.

A negyvenes években kórusra és orgonára komponált Missa Brevis története hű lenyomata az embereket fojtogató társadalmi viszonyoknak. A mise munkácsi bemutatójára 1947 húsvétján, a Palánkai várban került sor a szerző barátainak, – Boniszlavszky Tibor és Emilyj Kobulei – valamint a térségből verbuvált zenészek közreműködésével, oly módon, hogy a próbákat titokban tartották. Az előadás után Márton Istvánt letartóztatták, megkínózták és állásából elbocsájtották, a kottákat pedig „elveszettek” tekintették...

A mise újbóli felbukkanását '90-es években egy véletlen találkozás előzte meg. Márton István magyarországi kezelése során egy pappal feküdt a kórteremben, és beszélgetésük során szóba került fiatalon írt miséje. A pap kérésére Márton megígérte, hogy előkeresi a művet, amelyből három tételt – Kyrie, Sanctus, Agnus Dei – megtalált otthonában. A kiegészített, majd négyszólamú vegyeskarra, énekszólokra, vonós kamarazeneikarra és orgonára hangszerelt teljes misét közel fél évszázados szünet után, 1994. október 20-án, a szerző jelenlétében a neves kárpátaljai karmester Szakács Emil erőfeszítéseinek köszönhetően, az Akadémiai Cantus Kamarakórus, az Ungvári Állami Zeneművészeti Szakközépiskola diákjai, valamint a

Korolenkó Ilona vezényli Fr.Schubert G-dúr miséjét

Kárpátaljai Megyei Filharmónia Kamarazeneikara előadásában volt hallható.

A zeneszerző hetvenedik születésnapja alkalmából adott interjújában hangzott el: *„Nézze, szerintem nem az a fontos, hogy egy zeneszerző, festőművész vagy másvalaki hol él. Az én esetemben például ebbe a történelem szólt bele: negyvennégyben egyszerűen itt rekedtem a magyar határ innenső oldalán. De magyar vagyok, mindig is annak vallottam*

magam. Személyi igazolványomban elejétől fogva ragaszkodtam az István névhez, nem engedtem elferdíteni Sztjepanra, Sztepanra, amint atyai nevem sem Fjodorovics vagy Fedorovics, hanem Ferencovics minden hivatalos okmányomban. (...) Egyre inkább Bartók és Kodály zenéje lett számomra a követendő példa. Mert a zenei anyanyelv az nagyon fontos. Én is ennek ápolására törekedtem minden kárpátaljai nemzet vonatkozásában. Ahogy a vallásos emberek a Bibliát tartják állandó olvasmányuknak, szerintem úgy kell a magyar népzene is – felépítését, szerkezetét, tartalmát – mindig tanulmányozni.”

Márton Istvánt a Magyar Zeneszerzők Szövetsége tagját, Zádor Dezső méltó utódjaként a kárpátaljai zenei élet vezéregyéniségeként tartják számon ma is. A Megyei Filharmónia művészeti vezetőjeként, valamint a mellette működő Magyar Melódiák együttesének

Úrasztal díszei a Szent Márton templomban

irányítójaként számos fesztivál szervezőjeként a magyarság zenei anyanyelvét ápolta fáradhatatlanul, s aki a magyar zenekultúra gyökereinek megőrzését és új hajtásainak sarjadását minden időben vezérlő gondolatának tekintette.

A Lavotta János Kamarazenekar a fenti előzmények után érkezett Munkácsra, hogy fellépésével a város tehetséges fiatalokból álló kórusának – élükön az igen rokonszenves *Járószláv Bilicsko* karnaggal – szeptemberi, sároraljaújhelyi vendégszereplését viszonozza.

A Szent Márton székesegyház a vár, a Rákóczi-kastély után Munkács harmadik legismertebb műemléke. Nagy Lajos királyunk édesanyja, a lengyel származású Erzsébet királyné 1376-ban megengedte, hogy Munkács hivatalos pecsétjének címere a templom védőszentjét, Tours püspökét, a Savariában (Szombathely) született Szent Mártont ábrázolja. A Latorca-parti város neves szülöttei közül kiemelkedik Munkácsy (Lieb) Mihály, valamint a két színészikon: Csontos Gyula és Uray Tivadar.

A munkácsi katolikusok körében nagy tiszteletnek örvendő Szent Mártonra az idén is három napos zenei fesztivállal emlékeztek. Franz Schubert G-dúr miséjében a zenekari kíséretet a Lavotta János Kamarazenekar látta el. Az oratorikus művet előadók, a kórus tagjaiból előlépett szólistákat, valamint a kamarazenekart *Korolenkó Ilona*¹⁰ vezényelte, aki hegedűsként két évtizede segíti a Lavotta János Kamarazenekar munkáját.

¹⁰ Korolenkó Ilona (Sz.: Asztalos Ilona) zenei tanulmányait hegedűsként Ungváron, a Csajkovszkij Zeneiskolában kezdte, majd a Zádor Dezső Zeneművészeti Szakközépiskolában folytatta. Felsőfokú tanulmányai során, a Kijevi Főiskolán vezénylés, valamint hegedű, népzenei, kamarazenekari képzésben vett részt. A leMBERGI Liszenko Nemzeti Zeneakadémián hegedű, továbbá karmesteri (opera, szimfonikus művek) diplomát kapott. 2001-2010 között a Kárpátaljai Megyei Filharmónia hegedűse, a mellette működő Magyar Melódiák Kamaragyűttes művészeti vezetője, szimfonikus zenekarok (Ukrajna, Magyarország, Szlovákia) vendég karmestere. Hegedűsként különböző együttesekkel Kelettől Nyugatig, Európa számos országában turnézott. Jelenleg a Munkácsi Állami Egyetem tanára.

A hangverseny sem múlt el verbunkos muzsika nélkül, mert az együttes önálló műsorszámként – a vendéglátók kívánságára – Doppler Ferenc fuvolára és zenekarra írt Magyar fantázia című darabját Dombóvári János Imre közreműködésével szólaltatta meg.¹¹

A székesegyház hallgatósága megérdemli, hogy őket a recenzens külön is méltassa. A zsúfolásig megtelt templom – akik nem fértek be a templom hajójába, kihangosítva, a falakat körül ölelő kertben hallgathatták a koncertet – lenyűgöző látványa, az előadáshoz méltó, a közreműködőket hosszasan, felállva ünneplő közönség tetszésnyilvánítása felejthetetlen élmény, emlék a muzsikusok számára is.

Dombóvári János

Jánoszláv Bilicsko és Dombóvári János kézfogása az együttműködés folytatását ígéri

---

¹¹ Az eseményről a Munkácsi Televízió helyszíni riportban számolt be